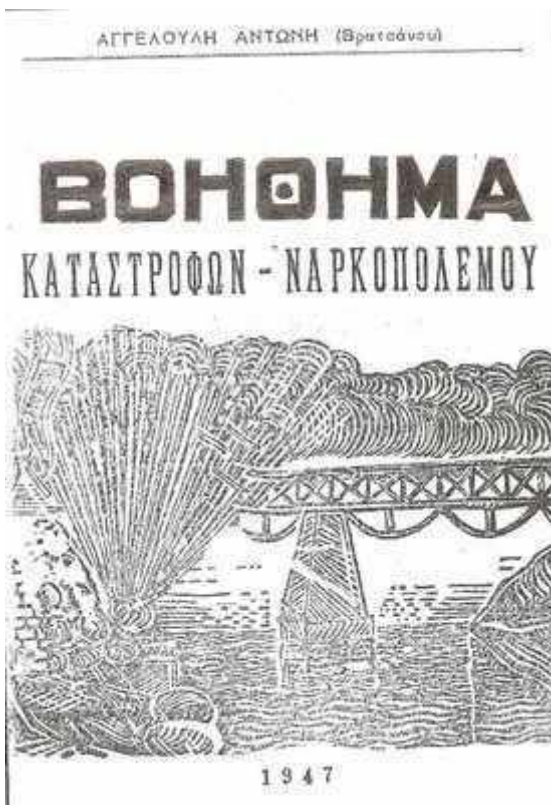

Σημειώσεις για τον ΕμφύλιοΔΣΕ

Αντώνης Αγγελούλης – Βρατσάνος: το μαζικό σαμποτάζ (1949)

17 Φεβρουαρίου 2017 22 Ιουνίου 2017 Πάνος
Το μαζικό σαμποτάζ

του Αντώνη Βρατσάνου Αντισυνταγματάρχη Μηχανικού

Η ανάπτυξη του Σαμποτάζ στην πορεία του λαϊκοαπελευθερωτικού μας πολέμου και ιδιαίτερα στα 1948, ήταν σημαντική και στοίχισε ακριβά στον εχθρό, σε αίμα και μέσα.

Στρατιωτικές και πολιτικές προσωπικότητες της αντίδρασης, πλήρωσαν με τη ζωή τους ή δοκίμασαν από κοντά τη λαχτάρα του Ναρκοπολέμου και αναγκάστηκαν να ομολογήσουν και επίσημα τα οδυνηρά του αποτελέσματα.

Όπως βγαίνει από το συγκεντρωτικό πίνακα του Γενικού Αρχηγείου, στο χρόνο που μας πέρασε, καταστράφηκε ένας σεβαστός αριθμός από τροχοφόρα και τανκς, γέφυρες, εργοστάσια, τραίνα και σιδηροδρομικές γραμμές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, θα πρέπει κατ' αρχήν να παραδεχτούμε πως η σαμποταριστική δράση:

- Προξένησε σημαντική φθορά στο έμφυχο υλικό και στην εχθρική πολεμική μηχανή.
- Επεχτάθηκε στα σοβαρά τεχνικά έργα (γέφυρες Νεάπολης, Στρουμώνα, τούνελ κλπ).
- Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στον ταχτικό πόλεμο (πρώτη φάση επιχείρησης Σμόλικα-Γράμμου).
- Μεταφέρθηκε ως ένα βαθμό, μέσα στις φασιστικές φωλιές στα **αστικά κέντρα**.

Η σαμποταριστική ταχτική μας, βασίστηκε στο τολμηρό επιθετικό πνεύμα, την πρωτοτυπία, την εφευρετικότητα, στην πονηριά και στην εξυπνάδα (ναρκοπέδια ηλεκτρικής πυροδότησης, ανατίναξη αεροπλάνου, παγίδευση υποζυγίων κλπ).

Οι αριθμοί και τα αποτελέσματα των καταστροφών, στο χρόνο που μας πέρασε, για τους πολλούς, ίσως φαίνονται εντυπωσιακά, ικανοποιητικά. Όμως, για όσους γνωρίζουν τις δυνατότητες που υπάρχουν ακόμα στον τομέα του σαμποτάζ, θα πρέπει να θεωρηθούν δίχως καμμία επιφύλαξη, **ανεπαρκή**.

Ένα γεγονός, ότι παρά τη σχετική επίδοση και πείρα, έχουμε ακόμα αρκετές αδύνατες πλευρές, απ' τις οποίες η πιο βασική, είναι η καθυστέρηση, που παρουσιάζουμε στην ανάπτυξη της μαζικής σαμποταριστικής δράσης, στο «ΜΑΖΙΚΟ ΣΑΜΠΟΤΑΖ».

Παίρνοντας υπόψη τις συνθήκες, τη μορφή και το χαρακτήρα του σημερινού πολέμου, μπορούμε σωστά να εκτιμήσουμε, πόσο είναι απαραίτητο, να μάθουμε τη σαμποταριστική τέχνη στην απλή της μορφή. Η κατάχτηση και αφομοίωση του μαζικού σαμποτάζ, που τώρα βρίσκεται στην εξελικτική του πορεία, είναι ουσιαστικός όρος για αποτελεσματικότερη διεξαγωγή του πολέμου και σημαντικός παράγοντας, για την επίτευξη των σκοπών που καθορίζει το Γενικό Αρχηγείο μας για τον καινούργιο χρόνο.

Έτσι, πρωταρχικά και κύρια θα πρέπει να γνωριστούμε από κοντά, να ξεκαθαρίσουμε στο μυαλό μας (εδώ υπάρχει κάποια σύγχυση) τι είναι το μαζικό σαμποτάζ, ποιες ενέργειες περιλαμβάνει και πώς εφαρμόζεται πραχτικά και αποτελεσματικά στις διάφορες μορφές και φάσεις του αγώνα.

**

Το μαζικό σαμποτάζ είναι η σαμποταριστική τέχνη, στην απλή της μορφή. Μπορεί να πραγματοποιηθεί- ύστερα από λιγόχρονη εκπαίδευση- από όλα τα τμήματα και σχηματισμούς του ΔΣ από κάθε λαϊκό αγωνιστή και τίμιο πατριώτη. Περισσότερο και ιδιαίτερα τολμηρά, θα πρέπει να χρησιμοποιείται από τους ειδικούς σχηματισμούς των μετόπισθεν (ανιχνευτές, ελεύθεροι σκοπευτές, τμήματα Λαϊκών Πολιτοφυλακών, ομάδες Π.Ε. υπαίθρου και πολλών).

Τα τμήματα αυτά, με τη βοήθεια και του λαού της περιοχής, έχουν αποστολή, να παρενοχλούν διαρκώς τον εχθρό, προξενώντας του τις μεγαλύτερες κατά το δυνατόν απώλειες και να τον κρατούν πάντα σε εκνευρισμό. Όταν η περιοχή τους είναι πλαισιωμένη με ειδικούς σχηματισμούς σαμποτέρ, ζητούν τη βοήθειά τους, υποδείχνουν σοβαρούς στόχους και γνωρίζουν στο Διοικητή των σαμποτάζ τυχόν ενέργειές τους προς αποφυγή σύγχυσης. Διαφορετικά πρέπει να εξαντλούν όλα τα μέσα και με υπερένταση της δράσης τους να διατηρούν στο χώρο τους, τη φυσιογνωμία του σαμποτάζ και ναρκοπολέμου.

Στην ιστορία του λαϊκοεπαναστατικού μας αγώνα, έχουμε κάμποσα χαρακτηριστικά παραδείγματα μαζικής συμμετοχής του λαού σε πράξεις σαμποτάζ. Στην περίοδο της πρώτης κατοχής, μπορούμε να σημειώσουμε τη συμβολή του κλάδου των σιδηροδρομικών, τη μαζική συμμετοχή του λαού της περιοχής Ολύμπου, στα διάφορα σαμποτάζ και τέλος, ακόμα πιο τρανό δείγμα, το μαζικό αγώνα του λαού μας στις μάχες και ανατινάξεις του ηρωικού Δεκέμβρη.

Στο σημερινό πόλεμο, καλή επίδοση στο μαζικό σαμποτάζ, έχουν να παρουσιάσουν τα τμήματα Λ.Π, Πληροφοριών και ομάδες Π.Ε. υπαίθρου και πόλεων, της περιοχής Γρεβενών- Νεάπολης, Κοζάνης- Πτολεμαΐδας και Φλώρινας- Αμυνταίου, με πρωτοπορεία την πόλη της Θεσσαλονίκης. Αξιοσημείωτη επίσης, είναι η συμμετοχή του Μωραϊτικού λαού στο μαζικό σαμποτάζ που κατέστρεψε πολλές φορές τις συγκοινωνίες του εχθρού, μονάχα με σκαπανικά εργαλεία.

Η πιο χαρακτηριστική όμως εκδήλωση μαζικού σαμποτάζ είναι ο πρωτότυπος...Ναρκοπόλεμος, που ανάπτυξαν το περασμένο φθινόπωρο, οι μικροί Σαμποτέρ Τσομπανόπουλα, στο δρόμο Νεάπολης- Βογατσικού. Η φάλαγγα Καστοριάς- Κοζάνης, καθυστέρησε πολλές φορές και επί αρκετές ώρες, ψάχνοντας για τις...νάρκες των μικρών σαμποτέρ μας, που στην πραγματικότητα ήταν παλιοσίδηρα και ντενεκέδες από κονσέρβα.

Ο καθένας μπορεί να σκεφτεί το αποτέλεσμα, αν όλα τα αετόπουλα σε κάθε γωνιά της χώρας, κάνουν συστηματικά το ίδιο πράγμα, στο οδικό και τηλεφωνικό δίκτυο..

ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Μ.Σ.

Μέσα στο 1948, έγινε προσπάθεια για να εφαρμόσουμε το μαζικό σαμποτάζ, δίχως όμως θετικά και ολοκληρωμένα αποτελέσματα.

Η έλλειψη πείρας, η προκατάληψη, πως κάθε καταστροφή θα'πρεπε «να την κάνουν οι σαμποτέρ», η λειψή τεχνική κατάρτιση, στάθηκαν τα πιο σοβαρά εμπόδια στη δουλειά του μαζικού σαμποτάζ. Ακόμα, πρέπει να τονίσουμε και την παρανόηση στην ταχτική χρησιμοποίηση των τμημάτων σαμποτέρ, που οι Διοικήσεις τα μετέτρεψαν σε πεζικό, με συνέπεια, ν' αφήσουμε πολύτιμες ευκαιρίες για σαμποτάζ να περάσουν ανεκμετάλλευτες.

Ξέχωρα απ' τα παραπάνω, παρουσιάστηκε κάποια σύγχυση και με τις ενέργειες που περιλαμβάνει το μαζικό σαμποτάζ.

Είναι λοιπόν απαραίτητο, να καθορίσουμε ένα σχέδιο, που θα στηρίζουμε στη βάση του και θα προσδιορίσουμε στα πλαίσιά του, συγκεκριμένα τις μορφές του μαζικού σαμποτάζ.

Έτσι, για να χρησιμοποιήσουμε το σαμποτάζ σαν όπλο γενικής χρήσης, θα πρέπει να είμαστε σε θέση:

ΠΡΩΤΟ: Στο χώρο του κύριου μετώπου. 1) Κατά την επίθεση ενάντια σε γερά οχυρωμένα υψώματα. Α) Να καταστρέφουμε ολότελα τα αμυντικά επιβληθήματα του εχθρού. Β) Να χειριζόμαστε με δεξιότητα τα συρματοψάλιδα. Γ) Να γίνουμε άριστοι αφοπλιστές των εχθρικών ναρκών και παγίδων. Δ) Να προξενούμε κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες, τουλάχιστο τρία ρήγματα στα συρματοπλέγματα και εχθρικά ναρκοπέδια. Ε) Να σαρώνουμε τα σκέπαστρα και τα πολυβολεία του εχθρού, χρησιμοποιώντας τολμηρά τα πάντζερ, τις εκρηκτικές κασετίνες (τυποποιημένα) και τις εμπρηστικές φιάλες (μπουκάλια). ΣΤ) Να παγιδεύουμε τους δρόμους διαφυγής του εχθρού, για να πετυχαίνουμε την αιχμαλωσία ή τη συντριβή του.

Εδώ, για το συρματοπλέγμα και το ναρκοπέδιο, χρειάζεται να ανοίξουμε μια παρένθεση. Ύστερα από την πρώτη επιχείρηση κατά του Μπίκοβικ και τη σχετική έκθεση της 14^{ης} Ταξιαρχίας, ο σταυρός, άρχισε να θεωρείται σαν το μοναδικό μέσο, είδος παντοβότανου. Αυτό,

από τεχνική πλευρά, που όπως αποδείχτηκε και στην πράξη είναι αρκετά λαθεμένο. Η βάση, για τη σίγουρη διάνοιξη διαδρόμου, προ πάντων σε διαδοχικές σειρές συρματοπλέγματα και ναρκοπέδιο σε βάθος, είναι το **επίμηκες γέμισμα** (σανίδωμα, σωλήνες από λαμαρίνα ή κανναβόπανο). Οι σταυροί, είναι μέσο βοηθητικό. Το επίμηκες γέμισμα, καταστρέφει το συρματοπλέγμα, αχρηστεύει σίγουρα όλες τις νάρκες και δημιουργεί αυλάκι μετά την έκρηξη, που αποτελεί αλάθητο δρομολόγιο διείσδυσης.

2) Στη μορφή του ταχτικού πολέμου. Α) Να χρησιμοποιούμε όλες τις νάρκες αντί προσωπικού γενικής χρήσης. Β) Να αναπτύσσουμε συστηματικό ναρκοπόλεμο στα άμεσα-κοντινά μετόπισθεν. Γ) Να εφαρμόζουμε έντεχνα τις ναρκοθετήσεις και παγιδεύσεις, στα εχθρικά παρατηρητήρια, βρύσες, χώρους συγκέντρωσης και πιθανές βάσεις εξόρμησης. Δ) Να μπορούμε, όχι μονάχα να στρώνουμε ένα απλό ναρκοπέδιο- όταν η εξέλιξη της μάχης το απαιτεί- αλλά να το εντοπίζουμε και να το προσδιορίζουμε. Ε) Να τινάζουμε στον αέρα τα εχθρικά μπουλούκια με ενεργητικές πυροδοτήσεις υπονομευμένων χώρων, που θα καταλήγουν στα πολυβολεία μας. ΣΤ) Στις εναλλασσόμενες φάσεις του αγώνα καθώς και στον υποχωρητικό ελιγμό, να εφαρμόζουμε πλατειά τις επιβραδυντικές καταστροφές και την παγίδευση των επίκαιρων θέσεων. Στην περίπτωση αυτή, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως μια επιβραδυντική έκρηξη είναι η καταλληλότερη στιγμή για **αντεπίθεση**.

Στην εκστρατεία του Γράμμου, ο ναρκοπόλεμος εφαρμόστηκε με επιτυχία, μονάχα στην πρώτη φάση των επιχειρήσεων. Στην περίοδο αυτή, ο πανικός των φαντάρων έφτασε σε τέτοιο βαθμό, που χρησιμοποιούσαν τις πατημασιές των προηγούμενων για να αποφύγουν τις νάρκες. Αργότερα, με τη δικαιολογία της έλλειψης υλικού, ο ναρκοπόλεμος χαλαρώθηκε και έλειψε σχεδόν, από την ταχτική μας στις τελευταίες μάχες.

Υπήρχε, φυσικά, η αντικειμενική δυσκολία του υλικού, όμως δεν κάναμε ό,τι έπρεπε για να την ξεπεράσουμε, ως ένα βαθμό, με διάφορους συνδυασμούς (παγιδευμένες χειροβομβίδες, ενεργητικές πυροδοτήσεις κλπ).

Η πείρα, από το καμίνι των μαχών του Γράμμου πάνω στο ναρκοπόλεμο θα βοηθήσει πολύ, στη μελλοντική του χρησιμοποίηση.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Στα μετόπισθεν του εχθρού. 1) Στο συγκοινωνιακό του δίχτυ. Α) Να εντείνουμε το ναρκοπόλεμο πάνω στους άξονες κίνησης και ανεφοδιασμού του. Οι ενέργειες πρέπει να είναι απλές, μελετημένες και να εφαρμόζονται τολμηρά στην πράξη. Β) Να χρησιμοποιούμε πλατειά τις ενεργητικές πυροδοτήσεις μικρών ναρκοπεδίων (γκρούρες ναρκών), με σκοπό την καταστροφή ειδικών τροχοφόρων (κούρσες, θωρακισμένα, τζιπ), που μεταφέρουν προσωπικότητες της αντίδρασης. Για τα ειδικά αυτά τροχοφόρα- όπου προσφέρεται το έδαφος- να ενεργούμε αιφνιδιαστικά και με πάντζερ, εκρηκτικές κασετίνες ή ελευθεροσκοπευτικά. Γ) Να καταστρέφουμε μικρά τεχνικά έργα και να συνδυάζουμε τις καταστροφές, με την παραπλανητική ναρκοθέτηση, παγίδευση και ενέδρα.

2) Στους κατοικημένους τόπους. Α) Να εξασφαλίζουμε ρήγματα- διαδρόμους, όπως και στα οχυρωμένα υψώματα. Β) Να σωριάζουμε σε ερείπια με ανατινάξεις ή κάψιμο τα οχυρωμένα κτίρια. γ) Να αντιμετωπίζουμε αποτελεσματικά τα εχθρικά τανκς. Δ) Να ματαιώνουμε ή να επιβραδύνουμε την άφιξη και επέμβαση των εχθρικών ενισχύσεων, με προωθημένες ενεργητικές πυροδοτήσεις, καταστροφές και διαδοχικά ναρκοπλαίσια σε βάθος. Ε) Να καταστρέφουμε τις αποθήκες υλικού, καυσίμων, διάφορες εγκαταστάσεις και εργοστάσια. ΣΤ) Να εφαρμόζουμε τις επιβραδυντικές καταστροφές και παγιδεύσεις σε χώρους στρατιωτικής σημασίας, σε περίπτωση σύμπτυξης. Για να εξασφαλίσουμε την επιτυχία σε κατοικημένους τόπους, πρέπει να εξασκηθούμε και να χρησιμοποιούμε σωστά, το υλικό και τα μέσα, που διαθέτουμε. Ακόμα, μπροστά από κάθε ενέργεια να σκεφτόμαστε, πως κάθε **πάντζερ**, κάθε **νάρκη** θα πρέπει να φέρνει και κάποιο **αποτέλεσμα**.

ΤΡΙΤΟ: Στα Αστικά Κέντρα. Στις πόλεις, βρίσκεται ο τρίτος τομέας του μετώπου μας, δίπλα από τον ταχτικό και παρτιζάνικο. Εδώ, το σαμποτάζ, είναι πολύμορφο και δε μπορούμε να καθορίσουμε συγκεκριμένες ενέργειες.

Η μετατροπή των μεγάλων λιμανιών της χώρας μας, σε βάσεις εξοπλισμού και ανεφοδιασμού του εχθρού, συνέπεια της απομόνωσης του φασιστικού καθεστώτος από τα Βαλκάνια και την Ηπειρωτική Ευρώπη, μας δίνει τη δυνατότητα, να κατανοήσουμε τη σημασία του σαμποτάζ μέσα στις πόλεις. Η συσσώρευση εκεί τεράστιων ποσοτήτων πολεμικού υλικού, καυσίμων και άλλων στρατιωτικών εφοδίων, δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις, για ανάπτυξη σοβαρής δράσης. Για τέτοιες ενέργειες, που έχουν εξαιρετική σημασία, θα στηριχτούμε, βασικά, στις ομάδες Π.Ε. πόλεων, που έχουν ειδικευτεί στη σαμποταριστική- ελευθεροσκοπευτική δουλειά και θα συνδυάσουμε σε πλατειά κλίμακα τη βοήθεια, που μπορούν να δώσουν οι λαϊκές μάζες, οι συνειδητοί εργάτες και τίμιοι υπάλληλοι. Το σαμποτάζ στις πόλεις πρέπει να πάρει στον ανώτατο βαθμό μαζικό- παλλαϊκό χαρακτήρα και ν' αρχίζει από την πιο απλή μορφή (σκόρπισμα καρφιών στους δρόμους, κόψιμο της τηλεφωνικής γραμμής), μέχρι την πολυσύνθετη, όπως το γενικό σαμποτάζ, σε πολλούς και σοβαρούς στόχους, συνδυασμένο με πρωτότυπο και εφευρετικό ναρκοπόλεμο.

**

Για την κατάκτηση και αφομοίωση του μαζικού σαμποτάζ χρειάζεται να εξασφαλίσουμε ορισμένες προϋποθέσεις, από τις οποίες οι κυριότερες είναι ο απλός και κατανοητός τρόπος εκπαίδευσης, η εξοικείωση και γνωριμία των μαχητών με το υλικό και οι πραχτικές εφαρμογές, για να αποκτήσουν την εμπιστοσύνη πάνω στο υλικό και να εκτιμήσουν την αξία του. Για την εκπαίδευση να διαλέξουμε κατάλληλους αξιωματικούς και υπαξιωματικούς σαμποτέρ, που θα διδάξουν με πραχτικές εφαρμογές μονάχα τα απλά μαθήματα που είναι απαραίτητα για τη στοιχειώδη τεχνική κατάρτιση των μαχητών.

Για τις Μονάδες και Σχηματισμούς του χώρου μας, θα λειτουργεί και μόνιμο κέντρο εκπαίδευσης, όπου θα διδάσκεται πιο συστηματικά και με περισσότερα μέσα η τέχνη του μαζικού σαμποτάζ. Στο κέντρο αυτό, θα μπορούν να φοιτήσουν διαδοχικά και για μια βδομάδα, όλοι οι αξιωματικοί και υπαξιωματικοί των Μονάδων και Σχηματισμών που βρίσκονται στην περιοχή μας και στα άμεσα μετόπισθεν.

Το μαζικό σαμποτάζ πολύ σύντομα πρέπει να γίνει κτήμα όλων των τμημάτων μας και υπόθεση παλλαϊκή. Όλοι οι τίμιοι πατριώτες από τα μικρά αετόπουλα μέχρι το γέρο και τη μπάμπω των ογδόντα χρόνων, να φιλοδοξούν να πάρουν μέρος ή να βοηθήσουν στο μαζικό σαμποτάζ. Οι μικροί σαμποτέρ δείχνουν σε όλους το δρόμο.

**

Το μαζικό σαμποτάζ είναι εκδήλωση της ηθικοπολιτικής ανωτερότητας, του μαζικού επαναστατικού ηρωισμού και του υψηλού επιθετικού πνεύματος. Η σωστή ταχτική και τεχνική του χρησιμοποίηση, φέρνει μεγάλα ηθικά και υλικά αποτελέσματα. Για το δικό μας Λαϊκό Επαναστατικό Στρατό, πρέπει ν' αποβεί αναπόσπαστο κομμάτι από την ταχτική μας, σύντροφος στην καθημερινή ζωή και δράση μας.

Εμείς είμαστε σε θέση, δουλεύοντας ακούραστα στην κατεύθυνση του μαζικού σαμποτάζ να το διαδώσουμε πλατειά και να το ανεβάσουμε ψηλά, τόσο, που δε σημειώθηκε σε κανένα στρατό και σε κανένα πόλεμο.

Όταν όλοι μας κάνουμε στο ακέραιο το καθήκον, εξαντλήσουμε όλες τις δυνατότητες και κατακτήσουμε το μαζικό σαμποτάζ, θα εξαναγκάσουμε τον εχθρό να πληρώνει ακριβιά κάθε του κίνηση, θα του παραλύσουμε τον κρατικό του μηχανισμό. Στην ύπαιθρο και στις πόλεις

πρέπει να αναπτύξουμε ένα ανελέητο καταστροφικό σαμποτάζ, έναν αμείλιχτο και εξοντωτικό ναρκοπόλεμο. Να τρέμουν οι κάθε λογής δήμιοι, βασανιστές και τρομοκράτες του Λαού, να περνούν εφιαλτικές νύχτες. Ο σαμποταριστικός- ελευθεροσκοπευτικός κίνδυνος θα τους παρακολουθεί παντού, σε κάθε τους βήμα.

Έτσι, θα δημιουργήσουμε μια αφόρητη κατάσταση στα εχθρικά μετόπισθεν και στις πόλεις και θα δώσουμε πιο σύντομα τη δυνατότητα στις κύριες δυνάμεις του ΔΣΕ, να προχωρήσει στις στρατηγικές επιδιώξεις του 1949, που είναι η κατάρρευση του αντιδραστικού καθεστώτος και η απελευθέρωση της Πατρίδας.

22-1-49

Περιοδικό «Δημοκρατικός Στρατός»

Μηνιαίο Στρατιωτικο-Πολιτικό Όργανο

του Γενικού Αρχηγείου του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας

τ.3- Μάρτης 1949

Πηγή: Αντωνη Αγγελουλη – Βρατσάνου: το μαζικό σαμποτάζ (1949) | παρα ποδα
(<https://parapoda.wordpress.com/2012/12/10/%ce%b1%ce%bd%cf%84%cf%89%ce%bd%ce%b7-%ce%b1%ce%b3%ce%b3%ce%b5%ce%bb%ce%bf%cf%85%ce%bb%ce%b7-%ce%b2%cf%81%ce%b1%cf%84%cf%83%ce%b1%ce%bd%ce%bf%cf%85-%cf%84%ce%bf-%ce%bc%ce%b1%ce%b6%ce%b9%ce%ba%ce%bf/>).

Με ετικέτα Αγγελούλης - Βρατσάνος, ΔΣΕ

Δημοσιεύτηκε από Πάνος

Έστησα μια καλύβα ψηλά στο βουνό - στη διάθεση κάθε οδοιπόρου. Φτιάξτε καφέ, ανάψτε τη σόμπα αν κάνει κρύο, ξεσκεπάστε το κοφίνι αν πεινάτε. Σα στο σπίτι σας! Όπου κι αν τριγουρίζω, δε θ' αργήσω πολύ. Προβολή όλων των δημοσιεύσεων από Πάνος

[BLOG ΣΤΟ WORDPRESS.COM.](#)